

Toplantı Çıktısı (Meeting Output)

Sayı 2 - Cilt 2: 106-108 / Temmuz 2019

Volume 2- Issue 2: 106-108/ July 2019

SHEEPNET: TOPLANTI ÇIKTISI

Sezen OCAK^{1*}

¹ Togen R&D, Adana, Turkey

Gönderi: 10 Haziran 2019; **Kabul:** 25 Haziran 2019; **Yayınlanma:** 01 Temmuz 2019
(**Received:** June 10, 2019; **Accepted:** June 25, 2019; **Published:** July 01, 2019)

Özet

SheepNet koyunlarda verimlilik ile ilgili çözüm önerilerini iletmek için ilk notlarını oluşturdu. Bunlar SheepNet'in üç temel konusu olan; etkin üreme, etkin gebelik ve kuzularda yaşama gücü ile ilgili kısa bildirimlerdir. Bu kısa notların amacı anılan konularda mevcut ve güncel bilgileri aktarmak ve için yerel ve ulusal düzeyde tartışmaları yönlendirerek çözüm önerilerini paylaşmaktır. Anılan kısa bildirimler Sheepnet'in 6 diline çevirilmiş ve Sheepnet web sitesindeki bilgi rezervuarı bölümünden indirilebilmektedir. (www.sheepnet.network/knowledge-reservoir).

Anahtar sözcükler: SheepNet, Koyun, Horizon 2020

SheepNet: Meeting Output

Abstract: SheepNet created the first notes to convey solutions for productivity in sheep. These are the three main topics of SheepNet; active reproduction, effective pregnancy and lamb mortality. The purpose of these short notes is to provide current and up-to-date information on these issues and to share solutions by directing discussions at local and national level. These short papers have been translated into 6 languages of Sheepnet and can be downloaded from the information reservoir section of the Sheepnet website (www.sheepnet.network/knowledge-reservoir).

Keywords: SheepNet, Sheep, Horizon 2020

*Corresponding author: Togen R&D, Adana, Turkey

Email: sezenocak1@gmail.com (S. OCAK)

Sezen OCAK

<https://orcid.org/0000-0002-8201-4857>

Cite as: Ocak S. 2019. SheepNet: Meeting output. BJSJ Pub Soc Sci, 2(2): 106-108.

1. Üreme Etkinliğinin İyileştirilmesi

Anılan bildirimlerde üreme etkinliğinin nasıl ölçülebileceği anlatılmıştır (sürünün üretkenliği ve döl verimi). Dünya genelinde kabul edilen üretkenlik düzeyi koça verilen koyunlardaki %90 gebelik oranı ile ölçülürken döl verimliliği ırka bağlı olmakla beraber 1-4 arasındaki kuzu oranına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Üreme etkinliği, üretkenlik oranı %70'in altında ve koyun başına bir kuzu olarak değişiklik gösterebilmektedir, Bu parametrelerin iyileştirilmesi tabiki mümkündür; en iyi

etçi prolific sürülerde üretkenlik oranı %95-100 ve kuzu verimleri de 3-4 kuzu olabilmektedir. Bir sürünün üreme etkinliğini optimize etmek için anılan sürünün genetik potansiyeline bağlı olarak üreme siklusunu boyuna yönetim ve idaresi en önemli unsurdur. SheepNet kısa notları düşük üretkenlik oranına etki edecek yönetim unsurlarını ve bunların nasıl kullanılacağına işaret etmektedir. Her çiftlik veya sürü düşük üretkenlikte kendine özgü farklı nedenler ve risk faktörleri içermektedir. Düşük üretkenliğin temel nedenlerini ve önemli risk faktörlerini saptamak mücadele stratejileri

geliştirmede önemlidir. Üretkenlik verilerini kaydetmek ve koyunun ne zaman ve neden doğurmadığının saptamak üreme etkinliğinin iyileştirilmesinde yardımcı olacaktır. İlgili görseller Şekil 1 ve Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 1. Koyunlar (by Fritha Langford, Kasia Maslowska).

Şekil 2. Koyunlar (by Fritha Langford, Kasia Maslowska).

2. Gebelik Etkinliğinin İyileştirilmesi

Koyunlarda gebelik etkinliği gebe kalan koyunların canlı doğurduğu kuzu sayısı olarak tanımlanmaktadır. Ortalama döl verimi %90-95 olarak değerlendirilmekte ancak tüm embriyo ve fetüsler sonuna kadar yaşamamaktadırlar. Yavru atma gebeliğin tüm aşamalarında olabilmektedir. Anılan konudaki SheepNet kısa notu kuzu kayıplarının temel sebeplerinin altını çizmekte ve bu olumsuzluğun etkilerini bertaraf edecek öneriler sunmaktadır. Bu konuya ilişkin mücadele stratejilerini geliştirilmesindeki en önemli unsurlar yavru atma nedenleri ve buna ilişkin risk faktörlerinin tanımlamaktan geçmektedir. Koyunların aşılanıp aşılanmadığı, ultrason tarihleri, yavru atma verisi gibi donelerin alınması koyunların ne zaman ve neden doğum yapmadıklarının bilinmesi gebelik etkinliğinin iyileştirilmesinde etkili olacaktır.

3. Kuzularda Yaşama Gücünün İyileştirilmesi

Gebelik ortasından kuzuların satışına kadar olan ortalama kuzu ölümleri %15-25 arasında değişmektedir. Ancak bu oran sürü farklılıklarına bağlı olarak %3-50 arasında değişmektedir. Kuzu ölümleri en yüksek olarak doğumun olduğu ilk günde ölümlerin diğer yarısı ise ilk bir haftada gerçekleşmektedir. Ancak ölüm riski yine de gelişen kuzularda yetişkin koyunlara göre daha yüksektir. Kuzu ölümlerindeki temel risk unsurları; koyunun yetersiz beslenmesine bağlı zayıf ve küçük kuzu doğumları, sütün az olması, çoğuz doğumlardaki küçük kuzular açlık riski ile daha fazla karşılaşmakta olup daha kırılğandır.

Analık kabiliyeti ve genetik faktörler, stress, kuzulamada rahatsız edilmesi ve kuzulama alanı da etkilidir. Kuzu ölümlerinin sebeplerinin birçoğu önlenabilir sebeplerdir. Temeldeki en önemli prensip doğumdan sonra hemen kuzuların yeterli miktarda ağız sütü almasıdır. Bu aynı zamanda anne ile kuzu arasında bir bağ kurulmasını olanaklı kılacak hipotermi ve açlıktan ölmenin önüne geçecektir. Aynı zamanda kimi enfeksiyöz hastalıklara karşı koruyucu bir rol üstlenecektir.

İspanya’daki uluslararası çalıştayıdan sonra gelecek uluslararası çalıştay İtalya Sardunya adasında 28-29 Kasım 2018 tarihinde düzenlenecektir. Bu iki günlük çalıştay İtalyan koyun üretimini görüp, en iyi uygulamalar hakkında fikir alışverişinde bulunmak açısından önemli bir fırsat olacaktır (URL1). İlgili görsel Şekil 3’de verilmiştir.

Şekil 3. Koyunlar (by Marianne Farish).

SheepNet tüm AB ülkelerine, paydaşlara, koyun yetiştiricilerine açıktır. Daha detaylı bilgi için <http://www.sheepnet.network/tr>

Çıkar İlişkisi

Yazar bu çalışmada hiçbir çıkar ilişkisi olmadığını beyan etmektedirler.

Teşekkür ve Bilgilendirme

İştirakçilere ait logolar Şekil 4’de verilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği Horizon 2020 araştırma ve yenilik programı kapsamında 727895 numaralı hibe sözleşmesi ile desteklenmektedir.

References

URL1: <http://www.sheepnet.network/tr> (erişim tarihi: 02.12.2018).

Şekil 4. İştirakçilere ait logolar.